

Karbonát – hidrogénkarbonát egyensúly

Barlang-képződés

Cseppkőképződés

Vízkő képződés

Változó keménység

Vízkő eltávolítás

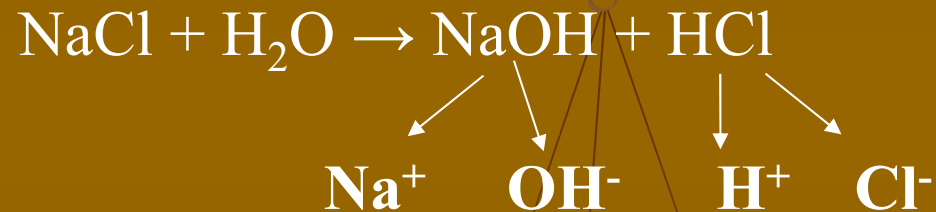
Vizes sóoldatok sav-bázis tulajdonságai

Disszociáció

A vizes sóoldatok pH értéke sokszor lényeges a korrózió szempontjából

Semleges oldatokat képező sók

Erős sav (pl. HCl) + erős bázis (pl. NaOH)

Erős sav és erős bázis teljesen disszociál

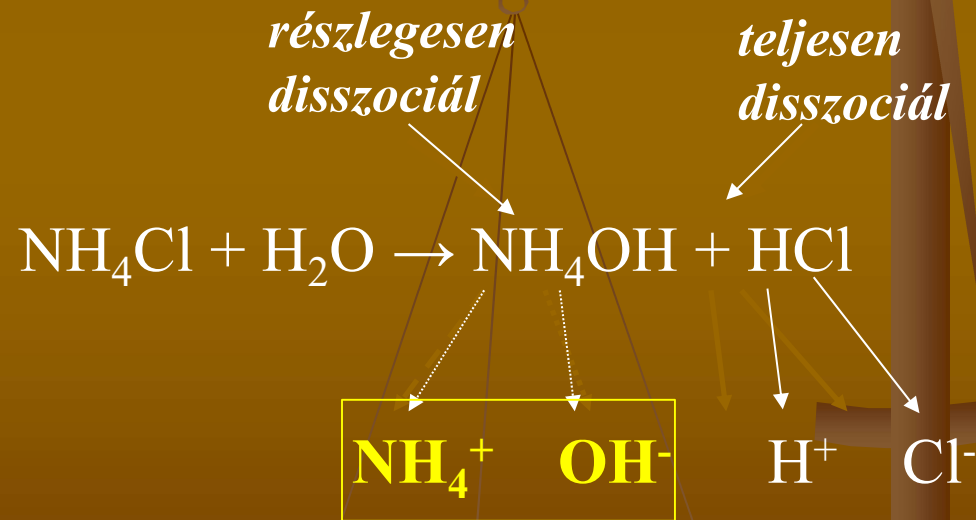

Vizes sóoldatok sav-bázis tulajdonságai

Savas hidrolízis

Savas oldatokat képező sók

Erős sav (pl. HCl) + gyenge bázis (pl. NH_4OH) $\rightarrow$ ammónium-klorid

$[\text{H}^+] > [\text{OH}^-]$

pH < 7 savas

Vizes sóoldatok sav-bázis tulajdonságai

Savas hidrolízis

Sók disszociációja, ha feloldódnak, 100%
A Cl⁻-ionnak nincs szerepe a folyamatban

$$K_h = \frac{[\text{NH}_4\text{OH}] [\text{H}^+]}{[\text{NH}_4^+]} = \frac{[\text{NH}_4\text{OH}] [\text{H}^+] [\text{OH}^-]}{[\text{NH}_4^+] [\text{OH}^-]} = \frac{K_v}{K_b}$$

$$K_b = \frac{[\text{NH}_4^+] [\text{OH}^-]}{[\text{NH}_4\text{OH}]}$$

$$K_v = [\text{H}^+] [\text{OH}^-] = 10^{-14}$$

$$K_b = 1,8 \cdot 10^{-5}$$

$$K_h = 5,6 \cdot 10^{-10}$$

Ha $[\text{NH}_4\text{Cl}] = 1 \text{ mol/l}$

$$[\text{H}^+] = \sqrt{5,6 \cdot 10^{-10}}$$

$$[\text{H}^+] = 2,37 \cdot 10^{-5}$$

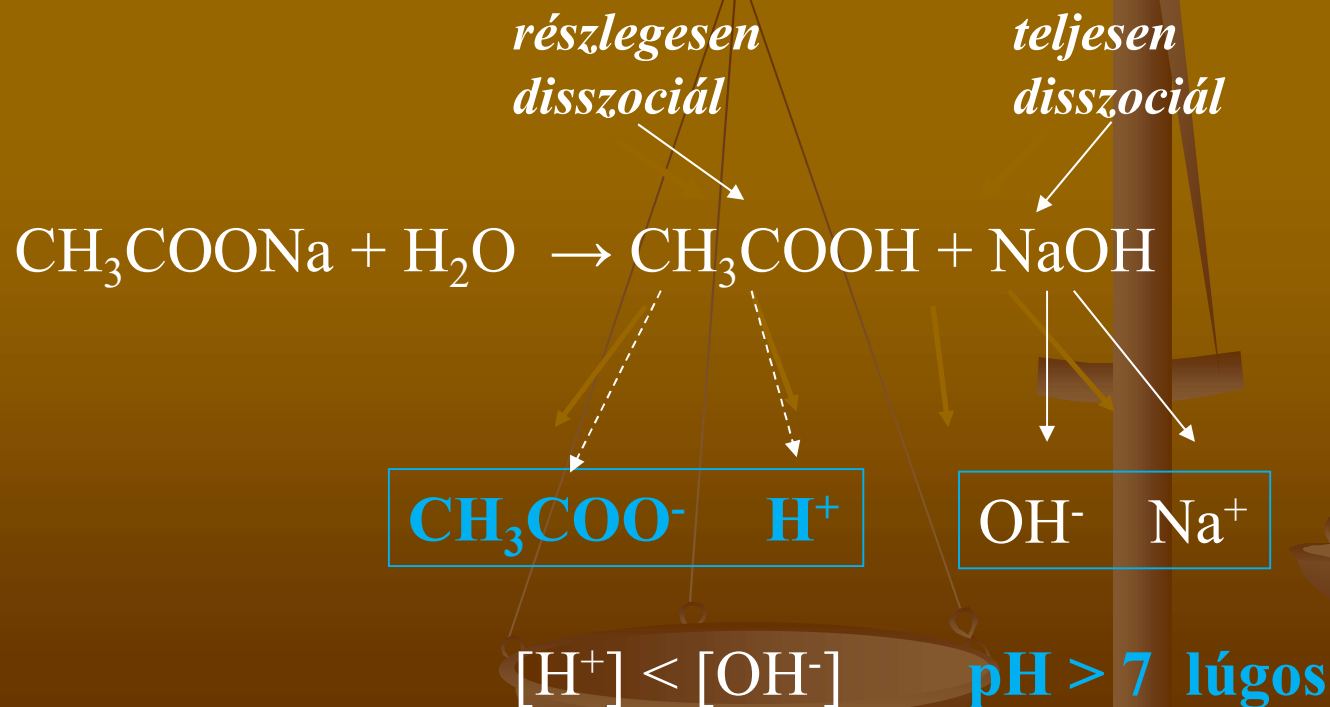
$$\text{pH} = 4,63$$

Vizes sóoldatok sav-bázis tulajdonságai

Lúgos hidrolízis

Bázikus oldatokat képező sók

Erős bázis (pl. NaOH) + gyenge sav (pl. CH₃COOH) → nátrium-acetát

Vizes sóoldatok sav-bázis tulajdonságai

Lúgos hidrolízis

$$K_h = \frac{[\text{HA}][\text{OH}^-]}{[\text{A}^-]} = \frac{[\text{HA}][\text{OH}^-][\text{H}^+]}{[\text{A}^-][\text{H}^+]} = \frac{K_v}{K_s}$$

$$K_s = \frac{[\text{H}^+][\text{A}^-]}{[\text{HA}]}$$

$$K_v = [\text{H}^+][\text{OH}^-] = 10^{-14}$$

$$K_s = 1,8 \cdot 10^{-5}$$

$$K_h = 5,6 \cdot 10^{-10}$$

$$\text{Ha } [\text{CH}_3\text{COONa}] = 1 \text{ mol/l}$$

$$[\text{OH}^-] = \sqrt{5,6 \cdot 10^{-10}}$$

$$[\text{OH}^-] = 2,37 \cdot 10^{-5}$$

$$\text{pOH} = 4,63 \quad \text{pH} = 9,37$$

Erős sav kiszorítja a gyenge savat sójából

Az oldatba kerülő ionok: $\text{CH}_3\text{COO}^- + \text{Na}^+ + \text{H}^+ + \text{Cl}^-$

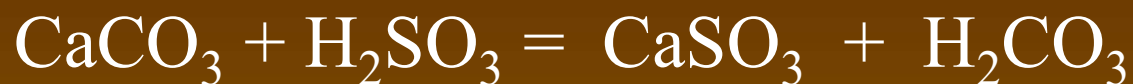
$$K_s = \frac{[\text{H}^+][\text{Ac}^-]}{[\text{HAc}]} = 1,8 \cdot 10^{-5}$$

Az oldat összetétele: $\text{Na}^+ + \text{Cl}^- + \text{CH}_3\text{COOH}$

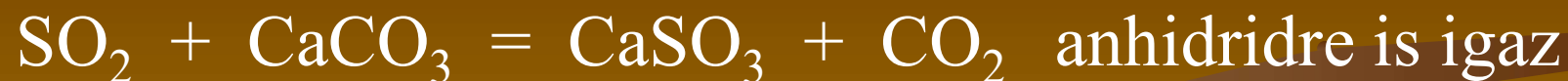
és egy kevés $\text{CH}_3\text{COO}^- + \text{H}^+$

1 mólos oldatok esetén $\sim \text{gyök}(1,8 \cdot 10^{-5}) = \mathbf{0,004 \text{ mol}}$

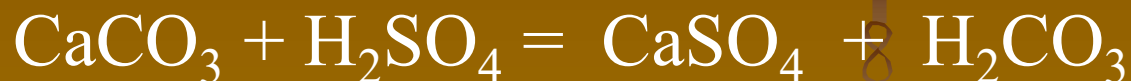
Füstgáz tisztítás

Kénessav $1,6 \cdot 10^{-2}$ Szénsav $4,4 \cdot 10^{-7}$

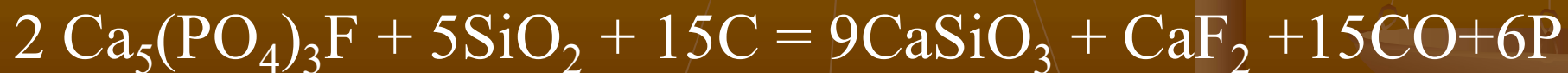

Oxidáció ↓

de ugyan a foszforsav erősebb sav mint a kóvasav

H_3PO_4 előállítása: - lepárlás $1400 - 1600 \text{ }^\circ\text{C}$
koksiz kemencében

P illékony eltávozik a rendszerből > P_2O_5 > H_3PO_4

Sav-bázis indikátorok működése

Indikátor-H: egy gyenge sav

Metilvörös

**piros színű
molekuláris forma**

**sárga színű
ionos forma**

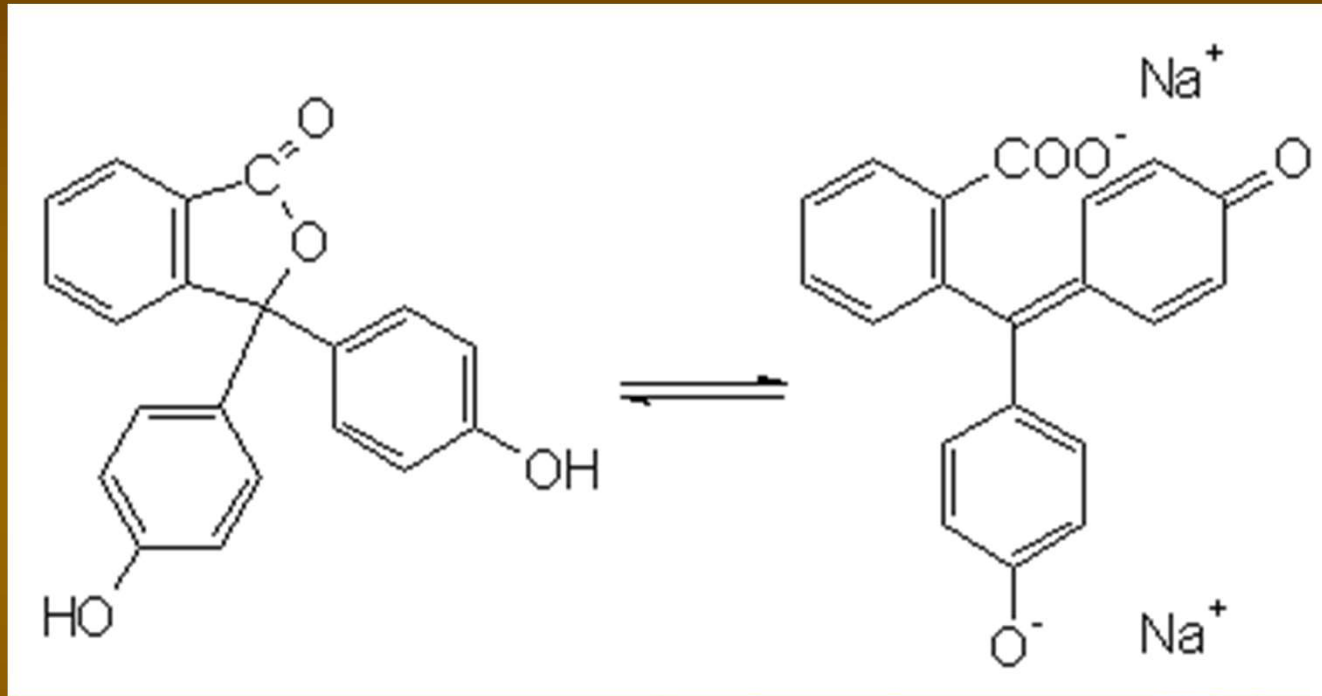
Sav hozzáadására az egyensúly balra tolódik: piros lesz az oldat

Lúg hozzáadására a (a lúg elfogyasztja a H^+ ionokat) az egyensúly jobbra tolódik : az oldat sárga lesz

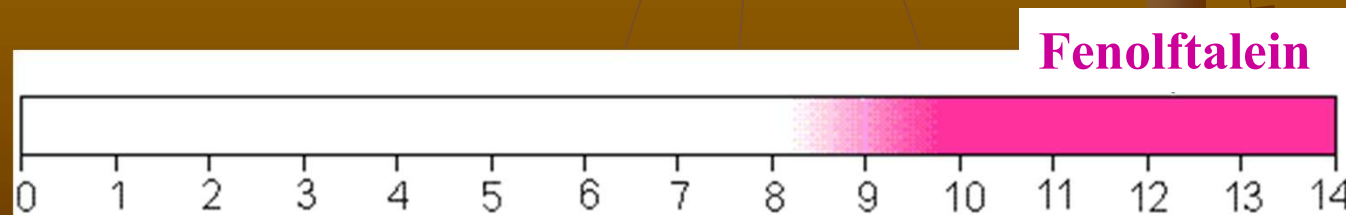
Semleges állapotban narancs színű az oldat

Sav-bázis indikátorok működése

nincs
hosszú
konjugált
részlet
↓
színtelen

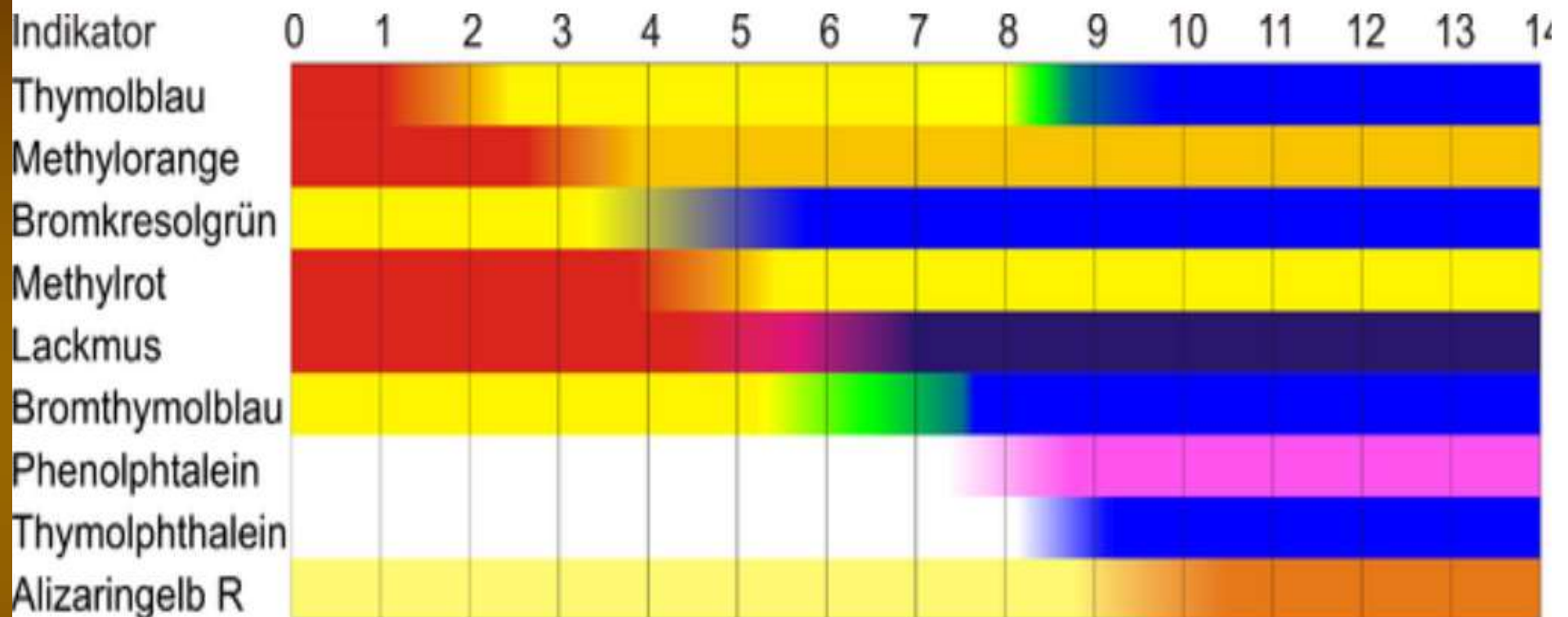

több gyűrűre
áttérjedő
konjugált
kötések
↓
színes

Sav-bázis indikátorok

Néhány mesterséges indikátor átcsapási pH - és színtartománya [szerkesztés]

- Metilbolya – átcsapási pH tartománya: 0,1-1,5 ; átcsapási színtartománya: sárga-ibolya
- Metilnarancs – átcsapási pH tartománya: 3,1-4,4 ; átcsapási színtartománya: vörös-narancs
- Metilvörös – átcsapási pH tartománya: 4,4-6,2 ; átcsapási színtartománya: vörös-sárga
- Lakmusz – átcsapási pH tartománya: 5,0-8,0 ; átcsapási színtartománya: vörös-kék
- Fenolftalein – átcsapási pH tartománya: 8,2-10,0 ; átcsapási színtartománya: színtelen-vörös

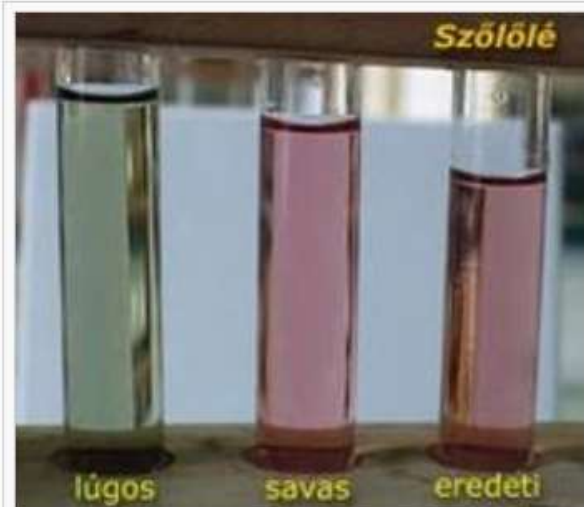
Sav-bázis titrálások

Sav-bázis indikátorok

Legfontosabb természetes indikátorok

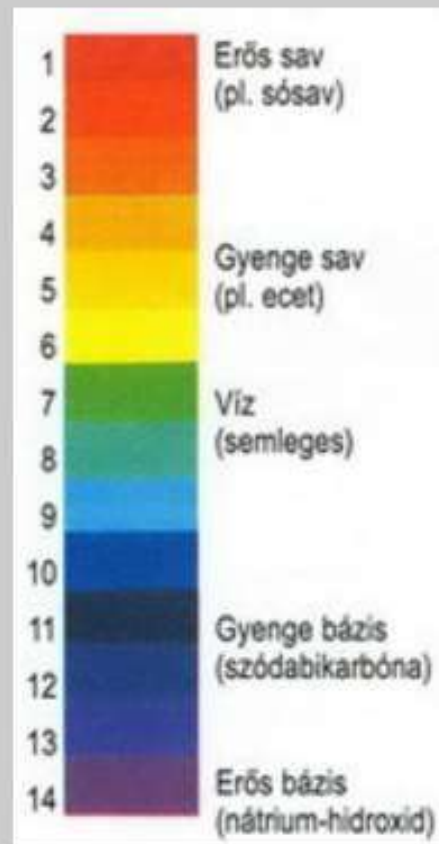
A vöröskáposzta leve különböző pH értékű oldatokban

A szőlőlé is használható indikátorként.

sav-bázis indikátorok

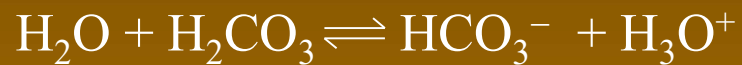
(keverékindikátorok, univerzális indikátorpapír, metilnarancs)

Az eső természetes savassága és a savas eső

Természetes savasság:

pH $\approx$ 5, mészkő, oldódása:

Savas eső:

